

Sygn. akt VI 1 U 381/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 sierpnia 2015r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku Sekcja ds. Ubezpieczeń Społecznych w VI Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Justyna Skórzewska
Protokolant:	stażysta Anna Kowalewska

po rozpoznaniu w dniu 12 sierpnia 2015 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy A. K. (1), A. K. (2) oraz A. K. (3) reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego A. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy

z odwołania od dwóch decyzji z dnia 22 stycznia 2014r., znak (...)

z udziałem zainteresowanego Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego (...), (...) Spółka Jawna w G.

I. oddała odwołania,

II. odstępuje od obciążania wnioskodawczyń kosztami procesu.

Sygn. akt VI 1 U 381/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 stycznia 2014 roku znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił A. K. (1) prawa do jednorazowego odszkodowania po zmarłym w dniu 19.11.2013 roku mężu P. K..

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odmawia przyznania świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego z powodu nieuznania przez pracodawcę w protokole powypadkowym zdarzenia za wypadek przy pracy.

Od powyższej decyzji A. K. (1) wniosła odwołanie, domagając się uznania, że śmierć jej męża w dniu 19 listopada 2013 roku była skutkiem wypadku przy pracy z dnia 12 listopada 2013 roku.

W uzasadnieniu wnioskodawczynie podała, że protokół wypadku nie oddaje rzeczywistego przebiegu zdarzenia z dnia 12 listopada 2013 roku zakończonego śmiercią P. K. w dniu 19 listopada 2013 roku.

Na rozprawie A. K. (1) oświadczyła, iż odwołanie wniosła także w imieniu małoletniej córki A. K. (3).

Decyzją z dnia 22 stycznia 2014 roku znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił A. K. (2) prawa do jednorazowego odszkodowania po zmarłym w dniu 19.11.2013 roku ojcu P. K..

Od powyższej decyzji A. K. (2) wniosła odwołanie domagając się uznania, że śmierć ojca P. K. była wypadkiem przy pracy.

Odwołanie zostało zarejestrowane pod sygnaturą akt(...)

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołania A. K. (1) oraz A. K. (2) wniósł o ich oddalenie. W uzasadnieniu podtrzymał argumentację wskazaną w decyzjach z dnia 22 stycznia 2014 roku.

Postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2014 roku Sąd połączył sprawę z odwołania A. K. (2) przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o odszkodowanie tytułu wypadku dotyczącego wypadku śmiertelnego do wspólnego rozpoznania i wyrokowania pod sygn. Akt VI1 U 381/14. /k. 24/

Postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2014 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego PHU (...), (...) spółka jawna siedzibą w G.. /k. 7/

Pismem z dnia 9 maja 2014 roku zainteresowany wniósł o oddalenie odwołań od decyzji Zus.

W uzasadnieniu zainteresowany wskazał, że nie polega na prawdzie twierdzenie wnioskodawczyń, że P. K. żył w szczególnym stresie od czasu spotkania z pracownikami w październiku 2013 roku w związku ze stwierdzonymi niedoborami w magazynach. Rozmowa z pracownikami odbyła się jeden raz, a w jej trakcie (jak i po) P. K. nie był w żaden sposób szczególnie wyróżniony z ogółu pracowników. Przedstawiciele pracodawcy nie wracali w żaden sposób w późniejszej współpracy do tej rozmowy, w szczególności w obecności czy z zaangażowaniem P. K.. W ocenie zainteresowanego nie można skutecznie twierdzić, że P. K. doznał na skutek jednej rozmowy szczególnego stresu. Zainteresowany podkreślił, że sama odwołująca podnosi, że P.K. był człowiekiem zdrowym i nigdy na swoje zdrowie się nie skarżył.

Zainteresowany wskazał, odwołując się do zasad doświadczenia życiowego, że każda praca niesie ze sobą ryzyko stresu. Nadto stres nie należy do czynników wymienionych jako przyczyny udarów mózgu. /k. 131-134/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. K. był zatrudniony w PHU (...), (...) Spółka jawna z siedzibą w G. od 1 października 2010 roku na stanowisku magazynier – operator lasera w pełnym wymiarze czasu pracy.

Okoliczność bezsporna, nadto potwierdzona dowodem;

- Świadectwo pracy k. 65 akt ZUS
- Umowa o prace k. 12 akt osobowych P. K.

Do obowiązków P. K. na stanowisku magazyniera należało wykonywanie prac związanych z prawidłowym funkcjonowaniem gospodarki magazynowej tj. rozładunek samochodów dostarczających towar do hurtowni papierniczej, składowanie go na terenie magazynu, przygotowanie towaru do wysyłki dla klientów, pomoc w załadunku, rozwożenie towaru dla klientów i dostarczanie go na miejsce odbioru. P.K. wykonywał powyższe czynności ręcznie, jak i przy pomocy środków transportu mechanicznego.

Rozładunek papieru ksero z samochodu odbywał się za pomocą windy na palecie na wózek widłowy, wózkiem papier zawożono na magazyn. Tego towaru pracownicy nie nosili, gdyż prosto z rampy był układany na podłodze i tam pozostawał. Drobne towary pracownicy zdejmowali z palety w kartonikach. Papier w ryzach był przez pracowników ręcznie transportowany.

Okoliczność bezsporna, nadto potwierdzona dowodem:

- Protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy nr (...) k. 100-102 akt ZUS
- Zeznania świadka J. C. k. 164--166

Badaniem profilaktycznym w 2010 roku i badaniem przez lekarza rodzinnego w 2011 roku stwierdzono u P. K. podwyższone wartości ciśnienia tętniczego i otyłość. W badaniu echokardiologicznym stwierdzono utrwalone cechy nadciśnienia tętniczego pod postacią poszerzenia lewej komory z przerostem mięśnia sercowego w dolnej części przegrody komorowej.

Dowód:

- Karta badania profilaktycznego k. 182-183

Poza stwierdzonym podwyższonym ciśnieniem, P. K. nie chorował, nie skarżył się na dolegliwości zdrowotne.

Okoliczność bezsporna, nadto potwierdzona dowodem:

- Zeznania A. K. (1) k. 162-163, 168-169
- Lista obecności k. 210-217
- Zeznania świadka J. C. k. 164-166
- Zeznania świadka K. J. k. 166-167

W dniu 30 września 2013 roku P. K. zawarł z pracodawcą aneks do umowy o pracę w zakresie zmiany wynagrodzenia zasadniczego z 2.350 zł na 2.500 zł brutto.

Okoliczność bezsporna, nadto potwierdzona dowodem:

- Aneks do umowy o pracę k. 15 akt osobowych

Na przełomie września i października w firmie (...) Spółka jawna odbyło się spotkanie pracowników magazynowych i kierowców z pracodawcą, na którym pracownicy zostali poinformowani, że z magazynu ginie towar. Pracodawca poza ogólną informacją nie sugerował, kogo konkretnie o to podejrzewa, jak również nie wskazywał, że wobec konkretnej będą wyciągane konsekwencje. Pracodawca prosił, aby znaleźć osobę, która dokonała zaboru towaru.

Dowód:

- Zeznania świadka J. C. k. 164-166
- Zeznania świadka K. J. k. 166-168

Po rozmowie z przełożonymi P. K. zdenerwował się, stresował się podaną informacją. Pracował bowiem na zajmowanym stanowisku od wielu lat i po raz pierwszy zdarzyła się sytuacja, kiedy znalazł się w szerokim kręgu osób podejrzanych o kradzież.

Wobec P. K. nie były ze strony pracodawcy kierowane żadne uwagi dotyczące jego pracy, jak również nie były wobec niego kierowane wprost podejrzenia związane z niedoborem towaru.

Dowód:

- Zeznania świadka J. C. k. 164-166

- Zeznania świadka K. J. k. 166-168
- Zeznania A. K. (1) 162- 163, 168-168

W dniu 11 listopada 2013 roku od godzin wieczornych P. K. odczuwał zawroty głowy i zaburzenia równowagi, bez bólu głowy.

Dowód:

- Karta informacyjna k. 105-106 akt ZUS

W dniu 12 listopada 2013 roku (poniedziałek) P. K. przystąpił do pracy o godzinie 7.00. Do godziny 10.30 wykonywał swoje normalne obowiązki pracownicze na terenie hurtowni tzn. zbierał artykuły biurowe i piśmiennicze.

Około godzin 10.30 P. K. otrzymał polecenie od kierownika magazynu (...) zawiezienia do klienta towaru samochodem osobowym marki F. (...). Po rozwiezieniu towaru P. K. powrócił do firmy około godziny 12.00.

Po powrocie do firmy, P. K. poczuł się słabo, jednakże nie zgłaszał tego faktu zarówno kierownikowi jak i innym pracownikom. Jednakże współpracownik K. J. zauważył, że P. K. jest błądy oraz osłabiony. Następnie widząc, że P. K. wymiotuje, postanowił odwieźć go do Szpitala (...) w G.- Z..

Dowód:

- Protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy nr (...) k. 100-102 akt ZUS
- Zeznania świadka K. J. k. 166-168

W Szpitalu (...). W. w G.-Z. Oddział Neurologii, P. K. został przyjęty o godzinie 14.26 z rozpoznaniem wstępnym „udar pnia mózgu niedokrwienny”. Po wykonaniu badań, stwierdzono u P. K. obustronne objawy mózdkowe, objawy piramidowe lewostronne, w następstwie zaburzenia ukrwienia z obszaru tętnicy podstawowej mózgu o etiologii niedokrwiennej. Włączono leczenie tromboliczne. W trakcie podawania leku trombolicznego, około godziny 14.45 doszło do zatrzymania oddechu. P. K. zaintubowano i podłączono do respiratora. Stwierdzono wysokie ciśnienie krwi. Badaniem TK mózgowia z dnia 12.11.2013 roku stwierdzono drobne ognisko niedokrwiennie w lewym konarze mózgu. Na podstawie badania angiograficznego tętnic mózgowia wykryto zamknięcie skrzepliny światła prawej tętnicy tylnej mózgu i lewej tętnicy dolnej mózdku oraz zamknięcie skrzepliny lewej tętnicy kręgosłupowej.

W dniu 13 listopada 2013 roku stwierdzono znaczne poszerzenie obszaru rozmiękania tkanki mózgowia. Doszło do rozmiękania lewej półkuli mózdku z wtórnym obrzękiem mózgu i rozmiękania w części podstawnej prawego płata potylicznego. Wykryto krew w komorze IV i komorach bocznych mózgu oraz w przestrzeni podpajęczynówkowej. W pniu mózgu stwierdzono drobne ogniska krwotoczne.

Prowadzono intensywną terapię medyczną od momentu przyjęcia P. K., jednakże bez poprawy stanu zdrowia.

W dniu 19 listopada 2013 roku o godzinie 22.25 P. K. zmarł.

Okoliczność bezsporna, nadto potwierdzona dowodem:

- Odpis skrócony aktu zgonu k. 43 akt ZUS
- Karta informacyjna k. 105-106 akt ZUS
- Karta pobytu k. 86
- Angiografia tętnic domózgowych k. 79

- Wynik badania tomografii komputerowej k.80

Zespół powypadkowy powołany przez pracodawcę nie uznał zdarzenia z dnia 12 listopada 2013 roku za wypadek przy pracy, stwierdzając, że śmierć P. K. nastąpiła w wyniku zatrzymania krążenia tętniczego po 8 dniach pobytu w szpitalu.

Dowód:

- Protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy z nr (...) z dnia 14 listopada 2013 roku k. 100-102

Postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2014 roku Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego specjalisty z zakresu neurologii L. N. na okoliczność ustalenia czy śmierć ubezpieczonego P. K. w dniu 19 listopada 2013 roku została spowodowana przyczyną zewnętrzną, jeśli tak to jaką, czy też zdarzenie to zostało spowodowane przyczyną wewnętrzną wynikającą ze schorzenia samoistnego (jeśli tak to jakiego) oraz jeśli ubezpieczony P. K. cierpiał na schorzenie samoistne to, czy warunki pracy w dniu 12 listopada 2013 roku w sposób istotny przyczyniły się do wystąpienia udaru, czy też udar wystąpił w pracy przypadkowo i związek jego wystąpienia z pracą ma jedynie charakter miejscowy i czasowy, a udar wystąpiłby również w innych sytuacjach życiowych niezwiązanych z wykonywaną pracą. /k.228/

W opinii sądowno-lekarskiej biegła neurolog L. N. wskazała, iż śmierć P. K. w dniu 19 listopada 2013 roku nie została spowodowana przyczyną zewnętrzną. Zdarzenie to zostało spowodowane przyczyną wewnętrzną tj. zakrzepem tętnicy podstawnej mózgu z zamknięciem tętnicy kręgosłupowej lewej i tętnicy mózgu tylnej prawej, co spowodowało powstanie ognisk niedokrwiennych mózdzku i mózgu oraz wtórne ukrwotocznienie z uszkodzeniem pnia mózgu, powodując zgon. Udar na tle zakrzepu cechuje się niezbyt gwałtownym początkiem z narastaniem objawów neurologicznych w ciągu wielu minut lub godzin. Zamknięcie naczynia przez zakrzep wymaga pewnego czasu. Na osłabionym śródbłonku naczynia przylegają płytki krwi, aktywizują się mechanizmy zakrzepowe, powstają blaszki miażdżycowe, zwięzając światło naczynia aż do jego zamknięcia. Proces ten jest długotrwały.

W czasie zaawansowanego zwężenia naczyń mózgowych, przed krytycznym zamknięciem mogą występować epizody przejściowego niedokrwienia mózgu z obszaru zwężonego naczynia, jak w przypadku powoda zawroty głowy w dniu przed 12.11.2013r. jako objaw z tętnicy kręgosłupowej. Te objawy zwiastunowe mogą minąć lub tylko cofnąć się niecałkowicie, a po pewnym czasie następuje pogorszenie i narasta zespół masywnych objawów z obszaru unaczynienia tętnicy, która uległa zamknięciu.

Wobec powyższego, w ocenie biegłej, u P. K. proces chorobowy tętnic mózgowych istniał wcześniej, tj. przed dniem 12.11.2013r., a czynności wykonywane przez niego tego dnia w pracy nie miały wpływu na jego powstanie. Badanie TK głowy z dnia 12.11.2013r. nie wykazało jeszcze ogniska udarowego, natomiast uwidocznilo zwapnienia w naczyniach podstawy mózgu. Oznacza to, że proces osłabiania ścian naczyń mózgowych dotyczył nie tylko naczyń, które uległy zamknięciu ale także innych. Czynnikiem sprzyjającym rozwijaniu się zakrzepu było także mierne go stopnia nadciśnienie tętnicze, nieleczone, rozpoznane w 2011r.

Biegła wskazała, iż rodzaj zmian w naczyniach mózgowych P. K. mnie był skutkiem warunków pracy wykonywanej 12 listopada 2013r., ani jej wykonywanie nie przyczyniło się do jego powstania. Udar mózgu u P. K. wystąpiłby także w innych sytuacjach życiowych niezwiązanych z pracą, niezależnie od aktywności ruchowej czy stresu. Wystąpienie jego w dniu i godzinach pracy było przypadkowe. Objawy zamknięcia naczynia przez zakrzep uwidaczniają się często w godzinach rannych, po nocnym spoczynku.

Dowód:

- Opinia biegłej sądowej z zakresu neurologii L. N. k. 241-243

Do powyższej opinii wnioskodawczyni A. K. (1) wniosła zarzuty, podnosząc że biegła nie wypowiedziała się czy długotrwały stres w pracy przyczynił się do pogorszenia stanu zdrowia zakończonego udarem, jak również czy wysiłek fizyczny związany z przenoszeniem przez P. K. towaru miał bezpośredni wpływ na doznanie udaru mózgu.

W opinii uzupełniającej biegła neurolog L. N. wskazała, iż stres nie jest przyczyną tworzenia się zakrzepów zamykających naczynia krwionośne. Oskarżenia o kradzież nie dotyczyły bezpośrednio P. K., nie był on odpowiedzialny materialnie za towar w magazynie, nadto jak wynika z zeznań świadka sprawca kradzieży został wykryty przed 12.11.2013r. Niezależnie jednak od atmosfery panującej w zakładzie pracy biegła podkreśliła, iż tworzenie się zakrzepów nie jest następstwem stresu.

Zmiany zakrzepowe tworzą się w naczyniach krwionośnych w przebiegu zaburzeń metabolicznych, powstępują wolno w dłuższym okresie czasu. U P. K. zmiany te toczyły się dużo wcześniej, o czym świadczy stwierdzenie w TK głowy z dnia 12.11.2013r. zwapnień w naczyniach podstawy mózgu, czyli tej okolicy gdzie wytworzyły się zmiany zakrzepowe.

Tworzeniu się skrzepu sprzyja nadciśnienie tętnicze, które osłabia ściany naczyń, a nadciśnienie występowało u P. K. od 2011r/, nawet jeśli nie było leczone farmakologicznie. Także badanie ECHO serca wykazało poszerzenie lewej komory serca, akinezę przegrody międzykomorowej i ściany przedniej, świadczące o upośledzeniu układu krążenia trwającego w długim okresie czasu.

Biegła jednoznacznie stwierdziła również, że udar nie był związany z przenoszeniem pakunków w pracy. Pierwsze zwiastunowe objawy nastąpiły bowiem już 11.11.2013r. (zawroty głowy). Stres związany z sytuacją w pracy wpływa na ogólne samopoczucie, obniżenie nastroju, ale nie wpływa na tworzenie się zakrzepów naczyń mózgowych prowadzących do udaru, wobec tego nie był przyczyną zewnętrzną wpływającą na przebieg schorzenia samoistnego.

Dowód:

- Opinia uzupełniająca biegłej sądowej z zakresu neurologii L. N. k. 274-275

Wobec zgłoszenia dalszych zastrzeżeń przez skarżące postanowieniem dnia 13 lutego 2015r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego specjalisty z zakresu neurologii B. W. na okoliczności jak w postanowieniu z dnia 18 sierpnia 2014 roku. /k.289/

W opinii sądowo-lekarskiej biegła neurolog B. W. wskazała, iż śmierć P. K. w dniu 19 listopada 2013 roku nie została spowodowana przyczyną zewnętrzną. Zdarzenie to zostało spowodowane przyczyną wewnętrzną wynikającą ze schorzenia jakim jest udar niedokrwienny mózgowia. Przyczyną udaru niedokrwiennego były zmiany zakrzepowe w tętnicy kręgosłupowej lewej tętnicy mózgowej tylnej i w tętnicy mózdzkowej dolnej lewej. Doszło do wtórnego rozmiękania lewej półkuli mózdzku i bieguna dolnego prawego płata potylicznego oraz do krwotoku do komór IV i bocznych i do pnia mózgu. Udar niedokrwienny mózgowia zapowiadały objawy w dniu poprzedzającym pełne rozwinięcie się obrazu klinicznego udaru mózgowia.

Biegła wyjaśniła, iż P. K. cierpiał na bezobjawowo rozwijające się zmiany zakrzepowe w tętnicach mózgowych. Jest to proces powolnie narastający. Zamknięcie światła jednej tętnicy kręgosłupowej jest w pełni skompensowane przez drugą tętnicę kręgosłupową i przebiega bezobjawowo. Nadciśnienie tętnicze wykryte badaniem profilaktycznym oraz obciążone rodzinie pozwala przyjąć, że u ubezpieczonego stosunkowo wcześniej rozwinęła się genetycznie uwarunkowana miażdżycza tętnic obawiająca się nadciśnieniem. Miażdżycza tętnic jest przyczyną rozwoju zmian zakrzepowych w tętnicach.

Zamknięcie światła lewej tętnicy dolnej mózdzku i tętnicy mózgu tylnej prawej spowodowały skrzepliny, które doprowadziły do wieloogniskowego zawału mózgu o klinicznym przebiegu udaru niedokrwiennego mózgu. Jest to proces samoistny. Warunki pracy nie miały wpływu na powstanie zmian zakrzepowych w tętnicach mózgowych, jak i na moment zamknięcia tętnic przez skrzepliny.

Warunki pracy w dniu 12 listopada 2013 roku nie miały wpływu na powstanie i rozwój udaru mózgu, nie przyczyniły się do jego powstania. Udar wystąpił przypadkowo w dniu 12.11.2013 roku. Wystąpiłby również w innych warunkach życiowych niezwiązanych z czynnościami zawodowymi. Ponadto dzień pracy 12.11.2013 roku nie różnił się od innych zwykłych dni pracy ubezpieczonego P. K..

W dniu 11 listopada 2013 roku w godzinach wieczornych opiniowany odczuwał zawroty głowy i zaburzenia równowagi, które zapowiadały możliwość wystąpienia udaru.

Dowód:

- Opinia biegłej sądowej z zakresu neurologii B. W. k. 310-315

A. K. (1) jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę na stanowisku księgowej z wynagrodzeniem ok. 2000 zł netto. Ma na utrzymaniu dwie córki studiującą A. (1) i małoletnią A. (2). A. K. (1) otrzymuje z ZUS rentę w wysokości ok. 980 zł miesięcznie oraz zasiłek w wysokości ok. 1100 zł netto.

A. K. (2) nie osiąga innych poza wyżej wymienionymi dochodów.

Dowód:

- Zeznania A. K. (1)–k. 358 (zapis nagrania od 00:04:06 do 00:05:18)
- Zeznania A. K. (2)–k. 358 (zapis nagrania od 00:05:18 do 00:05:21)

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy oraz aktach osobowych ubezpieczonego P. K., której prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Sąd oparł się na opiniach biegłych sądowych: B. W. i L. N., które ocenił jako rzetelne, rzeczowe oraz zasługujące na uwzględnienie w całości. Obie opinie wydane bowiem zostały przez specjalistów z zakresu neurologii po dokonaniu analizy całokształtu dokumentacji lekarskiej. Biegłe w sposób wyczerpujący opisały stwierdzone u ubezpieczonego schorzenie istniejące przed 12 listopada 2013 roku (naciśnienie tętnicze) oraz przekonywująco wyjaśniły, jaki wpływ na udar mózgu miała praca wykonywana przez P.K. w dniu 12 listopada 2013 roku. Wnioski opinii zostały logicznie i prawidłowo uzasadnione, nawzajem ze sobą korespondują, dlatego też Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania wniosków tych opinii.

Opinia biegłej L. N. była kwestionowana przez obie wnioskodawczynie, które wskazywały, że biegła oparła konkluzję opinii na podstawie nieprawidłowo ustalonego stanu faktycznego w zakresie okoliczności i przebiegu zdarzenia, w tym nie uwzględniła całokształtu materiału dowodowego oraz warunków wykonywania pracy, w szczególności w kontekście odbytego z pracownikami spotkania, podczas którego pracodawca poinformował podwładnych, że ginie towar z magazynów.

Odnosząc się do tychże zarzutów biegła L. N. podtrzymała wnioski opinii z 20.11.2014 roku i wskazała, że nie miało znaczenia, czy ubezpieczony zestresował się spotkaniem i oświadczeniem pracodawcy, gdyż udar mózgu wystąpiłby u niego także w innych sytuacjach życiowych niezwiązanych z pracą, niezależnie od aktywności ruchowej czy stresu. Biegła podkreśliła, iż wystąpienie udaru w dniu i godzinach pracy było przypadkowe. Ponadto biegła wskazała, że rodzaj zmian w naczyniach mózgowych P. K. tzn. tworzenie się zakrzepu prowadzące do zamknięcia naczynia nie był skutkiem warunków pracy wykonywanej 12 listopada 2013 roku ani jej wykonywanie nie przyczyniło się do jego powstania. Udar niedokrwienny był schorzeniem wewnętrznym bez związku przyczynowego ze stresem związanym z atmosferą w pracy ani z wysiłkiem fizycznym wykonywanym w pracy zarobkowej.

W ocenie Sądu obie biegłe w sposób obszerny i wnikliwy dokonały analizy materiału dowodowego oraz wyprowadziły poprawne logicznie wnioski, przez co obie opinie pisemne zasługują na uznanie za wiarygodne w całości. Biegła L. N. rzeczowo i przekonywująco odniosła się do zarzutów składanych do opinii, również logicznie uzasadniając jej założenia.

Reasumując, Sąd uznał zatem, że obie opinie zostały wykonane w sposób rzetelny i obiektywny, zgodnie z zasadami wiedzy fachowej i wymogami prawa.

Sąd ustalając stan faktyczny oparł się także na zeznaniach świadków J. C. i K. J., uznając je za wiarygodne i prawdziwe. Zeznania świadków znajdowały potwierdzenie w dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, w tym w protokole ustalenia przyczyn i okoliczności wypadku oraz co do zasady także w zeznaniach wnioskodawczyń.

Sąd uznał zeznania wnioskodawczyni A. K. (1) i A. K. (2) za wiarygodne w zakresie informacji o przebiegu pracy P. K., jego emocji związanych z podejrzeniami o kradzież, konieczności świadczenia okresowo pracy w godzinach nadliczbowych. Sąd zważył, iż jeśli chodzi o przyczynę zgonu ubezpieczonego zeznania te były nacechowane subiektywizmem, co było zrozumiałe w okolicznościach sprawy. Podkreślić należy, że w tym zakresie zeznania stron nie miały wpływu na rozstrzygnięcie, bowiem przyczynę zgonu Sąd ustalał wyłącznie w oparciu o opinie biegłych sądowych.

Przechodząc do podstawy prawnej rozstrzygnięcia należy przywołać przepisy ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2002r., nr 199, poz. 1673). Zgodnie z art. 3 ust 1 tej ustawy za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych;
- 2) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 3) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć w okresie nieprzekraczającym 6 miesięcy od dnia wypadku (art. 3 ust.4).

W rozpoznawanej sprawie bezspornym jest, że zdarzenie z dnia 12 listopada 2013 roku jest czasowo związane z pracą oraz że ostatecznie nastąpił skutek w postaci zgonu ubezpieczonego.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie była nagłość zdarzenia oraz to, czy udar niedokrwienny mózgu został wywołany przyczyną zewnętrzną (współprzyczyną), czy też wynikał wyłącznie z przyczyny samoistnej.

Podkreślić w tym miejscu należy, że judykaturze i piśmiennictwie zewnętrżność przyczyny wypadku przy pracy jednolicie została sprowadzona do warunku pochodzenia spoza organizmu pracownika. Stwierdzenie, że doszło do wypadku przy pracy, wymaga więc w każdym razie ustalenia, że na organizm poszkodowanego zadziałał jakiś czynnik zewnętrzny i że ten czynnik spowodował uraz. Przyczyna zewnętrzna uznawana jest za przeciwieństwo przyczyn wynikających z wewnętrznych właściwości ustroju człowieka i jej wprowadzenie do definicji wypadku przy pracy uzasadnia się wyłączeniem możliwości uznania za wypadek ujawnienia schorzenia samoistnego lub pogorszenia istniejącego stanu chorobowego niezależnie i bez związku ze zdarzeniem zaszłym w pracy, które i bez niego doprowadziłoby do uszkodzenia narządu lub śmierci. Wymaganie istnienia zewnętrznej przyczyny wypadku tłumaczy się jako wymaganie, by pochodziła "z zewnątrz" organizmu poszkodowanego pracownika, a nie tkwiła w samym poszkodowanym (por. W. Warkalło, H. Zwolińska, Odszkodowania i inne świadczenia wypadkowe, s. 164; H. Szwajcak, Z problematyki, s. 689; J. Loga, Wypadek przy pracy. Pojęcie prawne, s. 57).

Wymaganie, aby uraz został spowodowany czynnikiem zewnętrżnym wskazuje na konieczność poszukiwania związku przyczynowego między urazem i czynnikiem pochodzącym spoza organizmu poszkodowanego, przy czym czynnik ten ma zadziałać w ramach zdarzenia nagłego. Uraz, który następuje wyłącznie na skutek nagłego rozwoju (ujawnienia się, pogorszenia, pogłębienia) schorzeń samoistnych, wewnętrznych stwierdzanych u poszkodowanego przed wypadkiem, bez zadziałania czynnika zewnętrżnego, nie jest skutkiem wypadku (por. B. Gudowska [w:] Społeczne ubezpieczenia

wypadkowe i chorobowe. Komentarz, pod red. M. Gersdorf i B. Gudowskiej, Warszawa 2012, nr boczny 42 do art. 3). Uraz spowodowany wyłącznie przyczyną wewnętrzną, mającą swe źródło w stanie chorobowym poszkodowanego, pozbawia zdarzenie cechy wypadku przy pracy ze względu na brak przyczyny zewnętrznej. Uraz doznany wyłącznie na skutek przyczyny tkwiącej w organizmie pracownika może się bowiem zdarzyć w każdych okolicznościach, a nie tylko w pracy. Przyjmuje się jednak, że określonemu zdarzeniu nie można odmówić cechy wypadku przy pracy, jeżeli bez wykonywania pracy nie doszłoby do niego, albo też prawdopodobieństwo jego zajścia byłoby niewielkie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1997 r., II UKN 304/97, OSNAPiUS 1998 nr 15, poz. 464).

W świetle utrwalonego w judykaturze poglądu fakt występowania u pracownika schorzenia samoistnego jako głównej siły sprawczej (zawału) nie wyklucza uznania zdarzenia za wypadek przy pracy, jeżeli w środowisku pracy zaistniały czynniki przyspieszające bądź pogłębiające proces chorobowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2004 r., II UK 381/03, Lex nr 399777). Ponadto, zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą Sądu Najwyższego wykonywanie zwykłych, codziennych obowiązków w typowych dla danego stanowiska warunkach może - przy uwzględnieniu indywidualnych predyspozycji zdrowotnych pracownika - stanowić dla niego nadmierne obciążenie i stać się zewnętrzną przyczyną zdarzenia. Podkreśla się przy tym, że istnienia związku przyczynowego pomiędzy rodzajem wykonywanej pracy i warunkami, w jakich jest ona świadczona, a gwałtownym pogorszeniem stanu zdrowia pracownika nie można domniemywać ani przypuszczać, lecz przyjęcie tej treści tezy powinno mieć uzasadnienie w materiale dowodowym sprawy, analizowanym w kontekście posiadanej przez biegłych lekarzy wiedzy medycznej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 1994 r., II PRN 4/94, OSNAPiUS 1994 nr 9, poz. 146; z dnia 8 listopada 1994 r., II PRN 6/94, OSNAPiUS 1995 nr 10, poz. 122; z dnia 29 stycznia 1997 r., II UKN 70/96, OSNAPiUS 1997 nr 18, poz. 357; z dnia 8 sierpnia 1999 r., II UKN 74/99, OSNAPiUS 2000 nr 19, poz. 731).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że przyczyną wystąpienia udaru niedokrwiennego mózgu uP. K. w dniu 12 listopada 2013 roku nie był ani wysiłek fizyczny ani ewentualny stres wywołany wcześniejszą informacją o istniejących kradzieżach towaru w magazynie. Podkreślić również należy, że w dniu 12 listopada 2013r. przebieg pracy ubezpieczonego był normalny, nie wydarzyło się nic szczególnego, a P. K. był wypoczęty po wcześniejszych dniach wolnych od pracy (weekend). Nie pojawiała się zatem żadna nagła zewnętrzna przyczyna skutkująca udarem niedokrwiennym mózgu.

Z opinii obu biegłych sądowych jednoznacznie wynika, że warunki pracy w dniu 12 listopada 2013 roku nie miały wpływu na powstanie i rozwój udaru mózgu, nie przyczyniły się do jego powstania. Udar wystąpił w tym dniu przypadkowo, wystąpiłby też w innych warunkach niezwiązanych z czynnościami zawodowymi. Biegła L. N. jednoznacznie wskazała, że stres związany z sytuacją w pracy wpływa na ogólne samopoczucie, obniżenie nastroju, ale nie wpływa na tworzenie się zakrzepów naczyń mózgowych prowadzących do udaru, wobec tego nie był przyczyną zewnętrzną wpływającą na rozwój schorzenia samoistnego, wewnętrznego ubezpieczonego.

W związku z powyższym w ocenie Sądu analizowane zdarzenie nie wypełniało znamion wypadku przy pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 4 ustawy wypadkowej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił odwołania na mocy art. 477¹ § 1 kpc. Jednocześnie Sąd mając na uwadze złą sytuację materialną wnioskodawczyń po śmierci męża i ojca oraz szczególny rodzaj zgłoszonego roszczenia (w tym konieczność roztrząsania wątpliwości natury medycznej) uznał, że zasadnym jest odstąpienie od obciążania ich kosztami procesu na mocy art. 102 kpc.